

מצידה השני של החומה- בן אדם –הניה שפירא

עד כמה שזה נישמע מפתיע, בצד הפלשתיני של החומה, מצאתי אדם. פשוט אדם, שכל רצונו לתת לילדיו בדיוק מה שאני רוצה לתת לילדי. איזו הפתעה!!!

את יודעת, אומר לי אמג'אד, גבר נאה בסוף שנות השלושים, שתלאות חייו נתנו בו סימנים "הדבר היחיד שאני מבקש היום, בעולם, הדבר היחיד שאני מתפלל אליו כל יום, חמש פעמים ביום, זה שהבת שלי, מארי, תוכל יום אחד ללכת על רגליה, שתהיה כמו כל הילדים בני גילה". אנחנו יושבים בשעת בוקר מאוחרת בטויוטה שלי, החונה לדקות אחדות במגרש החניה הקטן של מחסום ריחן, ממתינים ביחד להגעתה של המונית שתיקח אותנו ואתו ביתו מארי, בת השבע לביתם בכפר יאמון, השוכן בתוככי השטח הפלשתינאי, עמוק בשטח A האזור שלישראלים אין כל גישה אליו.

לפעמים, כשהיא רואה ילדים משחקים ורצים בקלות, תוך כדי משחק, ליד הבית שלנו, היא שואלת אותי: "אבא אחרי כל האשפוזים, הניתוחים, הטיפולים, גם אני אוכל ככה לרוץ?" אני מנגב בסתר את הדמעות, לא רוצה שתראה עד כמה השאלה שלה כואבת, אבל גם לא רוצה לשקר לה, אז אני אומר לה את האמת, שלא. זה מה שהרופאים אומרים היום.

ובכל זאת אתה מתפלל, מקווה שכן...

אני רוצה שיהיו לה חיים כמו לכל הילדים. רוצה שיהיה לב טוב, שתרגיש שהיא יכולה לעשות הכל בחיים שלה, שהיא לא מוגבלת משום בחינה, ודאי לא רפואית שתהיה כמו כולם. אז אני חושב על ההתפתחות המדעית בעולם, על החידושים בתחום הרפואה, ואומר לעצמי שאולי ימצאו פתרון לבעיה הרפואית של מארי. מי יודע... הלב שלי בוכה כל הזמן כשאני חושב מה היא מפסידה בגלל הבעיות הרפואיות שלה, ניתוחים בלי סוף, הטיפולים הרפואיים שהיא צריכה לעבור, הטיפולים היומיומיים בבית... כמה מהדברים הפשוטים והמובנים מאליהם היא לא יכולה לעשות. אני כל הזמן חושב איזה עתיד יהיה לה. מי ידאג לה, יטפל בה...

מסביבנו תנועה ערה של מוניות צהובות ורכבים פרטיים מתקרבים אל המחסום, מאפשרים לנוסעים לצאת ולמהר אחרי הליכה קצרה אל מתקן הבידוק הביטחוני. כולם גברים צעירים שאישור כניסה לישראל בידיהם. רגע-שניים של הצגת האישור, בדיקה... וכבר הם עולים על מוניות ומכוניות בצד הישראלי, בדרך ליום עבודה. להבדיל מימות החול בהם התנועה כאן ערנית וסואנת, בשבת הכל מתנהל על מי מנוחות. "אני מקנא בהם", אומר אמג'אד, "פעם גם אני עבדתי כל יום, הבאתי כסף הביתה, יכולתי לקנות מה שרציתי. אבל היום... יש חודשים בהם אני עובד בקושי 5 ימים".

הקשר שלי עם אמג'אד וביתו מארי מתקיים במסגרת הפעילות ההתנדבותית של עמותת "בדרך להחלמה", שבראשה עומד יובל רוט מפרדס חנה. מתנדבי העמותה מסיעים מידי יום, מן המחסומים לבתי החולים ברחבי הארץ, כ-10 ילדים חולים יחד עם מלוויהם, לקבלת טיפול רפואי שלא ניתן לקבלו בבתי החולים בתחומי הרשות. אחת הילדות המוסעות היא מארי סלמר ואביה אמג'אד.

מארי, ילדה בת 7 עם זוג עינים נבונות, נולדה עם חור בעמוד השדרה, ומיום לידתה היא באה ויוצאת בבתי חולים. סדרות של בדיקות לאבחון... אין ספור ניתוחים... ביקור אצל מומחים כאלה ואחרים... התייעצויות...תרופות... החלפת התרופות... חום גבוה... היא מבינה עברית, במידה מסוימת בשל הביקורים התכופים בישראל, אבל דוברת ערבית בלבד ולכן התקשורת הישירה איתה היא בעיקר בשפת סימנים, ובמידה שיש צורך אביה מתרגם לשני הצדדים. אמג'אד לעומתה מדבר עברית כמעט שוטפת זכר לימים בהם עבד כפועל בניין הרבה לפני שהאינתיפאדה והגבלותיה נכנסו לחיינו. "את יודעת", הוא יאמר לי באחת השיחות, ויצביע על החומה המפרידה בין שטחי ישראל

לשטחי הרשות הפלשתינית, "אנחנו במו ידנו, הבאנו על עצמנו את החומה. בשביל מה היינו צריכים את זה? מה הרווחנו מהפיגועים ומעשי האלימות?"

שעת בוקר מוקדמת של שבת. הטיוטה, רשת ג' ואני כמעט יחידים על הכביש רחב השוליים, המתפתל לאיטו לעבר הפסגות הצפוניות של הרי השומרון, אל אחד המחסומים המפרידים בין שטחי הרשות הפלשתינית לשטח מדינת ישראל, מחסום ברטעה-ריחן. בשולי הכביש, מימין, טור משתרך של רוכבי אופניים, לבושים בבגד אדום כחול לבן, על ראשם קסדה תואמת, ואת עיניהם מכסות משקפי שמש, מדווחים לאט לאט מעלה מעלה. בצד שמאל על אי התנועה הארוך שתי נשים בריצה לשיפור הכושר וחיזוק סיבולת לב ריאה. לאמר שלא מתגנב בי זיק של קינאה- יהיה שקר. אני מנחמת עצמי בתרומה הצנועה שלי לפיוס בין שני העמים.

אחרי לחיצת יד לאמג'ד וכיף ידידותי למארי, אני אוספת אותם לרכב ויחד נוסעים מטרים אחדים אל נקודת הבידוק. אמג'ד מנוסה בתהליך. בזריזות ובקלות הוא מעביר למכונת השיקוף את כסא הגלגלים, ואת ההליכון המשמש את מארי, ועובר בזריזות אל עמדת היציאה של החפצים, בצידה השני של מכונת השיקוף. "לפני כשנתיים, בנקודת הבידוק, במעבר ג'למה", הוא יספר לי מאוחר יותר, "נראה בתוך צינור המתכת ממנו בנוי ההליכון, חוט ברזל קצר. אני לא ידעתי על כך דבר. מיד עצרו אותי, הכניסו אותי לחקירה. שוב ושוב שאלו איפה היה ההליכון, מי נגע בו, מה עשיתי איתו הפעם שלא נעשה בו בעבר... הוזמן חבלן משטרה לבדוק ולפוצץ אותו. בסופו של דבר התברר שאחד הילדים הכניס פנימה, תוך כדי משחק, חתיכת חוט ברזל. כמובן שלטיפול הרפואי לא הגענו".

כשמסתיים בידוק ההליכון, אמג'ד מוציא על כפיו את מארי מן הרכב, מעמיד אותה לשניות ספורות כשהיא נשענת על רגליו, מגיש לה את ההליכון, והיא לאט לאט, בצעדים קטנטנים צועדת אל חדר הבידוק החשוף. אחד מאנשי הביטחון קורא לבודקת, ומזמין אותה לבדוק את מארי (רק נשים בודקות בנות/נשים). על אף הסיטואציה המאד לא קלה, יאמר לזכותם של אנשי הביטחון במחסום שהם מנסים לעשות את זה הכי נינוח שאפשר. הבודקת מחייכת, מלטפת את ראשה של מארי, מנסה להחליף איתה שתיים שלוש מילים תוך כדי הרמת חולצתה, חשיפת המתקן האורטופדי שבעזרתו מארי מצליחה לעמוד על רגליה. בודקת מלפנים, שולחת יד אל הגב, וזהו. אמג'ד ממחר ל סדר את בגדיה של מארי, וכבר אנחנו בנסיעה קצרה אל מרפאת הילדים באום אל פאחם. לאמג'ד אין רישיון נהיגה. מעט הכסף שהוא מרוויח הולך רק למטרה אחת, החלמתה של מארי. "חוץ מזה אסור, על פי אישור הכניסה לישראל שבידי", הוא אומר. אמג'ד הוא מסורב שב"כ, הוא יודע עד כמה הטיפול הרפואי של מארי, תלוי בהתנהלותו, "אפילו לשבריר שניה לא חושב לעשות משהו שעלול לסכן את הטיפול הרפואי של מארי".

בדרך, תוך כדי שיחה, אני לומדת להכיר את ספור חייו של אמג'ד. הוא גדל כילד בכפר, ומגיל צעיר יצא לעבוד כפועל בנין בישראל שלפני האינתיפאדה. "אז עברנו בלי בעיות כל יום לצד הישראלי והתפרנסנו יפה", הוא מספר, "עבדתי בכל מקום בארץ, מחיפה ועד באר שבע. בפרדס חנה עבדתי בשני הבניינים רבי הקומות שמול אגד". לו ולאשתו ארבעה ילדים בת 11 מארי בת 7, אדם בן 5 ותינוקת בת 9 חודשים שנולדה עם בעיות לב קשות, גם היא באה ויוצאת בבתי חולים. "הלואי ויכולתי להחזיר את הגלגל אחורה, לימים בהם עבדתי מידי יום, והתפרנסתי", הוא אומר.

לפני כשנתיים ביקר יובל רוט בביתו של אמג'ד, ביאמון זוכה לקבלת פנים חמה. "את יודעת כשסיפרו לי שיש ישראלי שמסיע ילדים חולים ומשפחותיהם מהמחסום לבתי החולים- לא האמנתי, וכשאמרו לי שאחיו נהרג על ידי מחבלים, הייתי בטוח שמשקרים לי, שזה לא יכול להיות. לא האמנתי שאחרי האינתיפאדה, אחרי רצף הפיגועים ירצה איזה שהוא ישראלי לעזור לפלשתינאי. חשבתי שכל הישראלים רוצים רק להרוג אותנו, לגרש אותנו ולקחת את האדמות שלנו. לא האמנתי שמישהו בצד הישראלי רואה בנו בני אדם. אבל היום... בעקבות המפגש עם יובל, עם הפעילות של עמותת "בדרך להחלמה", עם העזרה הגדולה שאני מקבל מהעמותה אני רואה דברים אחרים, ואני חושב אחרת. בכניסה לבית שלי תלויה תמונה גדולה בה רואים את יובל בביקורו בכפר. בכוונה היא תלויה שם. אני רוצה שכל מי שבא אלי הביתה ידע שלא כל הישראלים הם אויבים שרוצים ברעתנו. יש גם ישראלים

שרואים אותנו כשכנים, ישראלים המוכנים לעזור לנו בשעה שאנחנו צריכים עזרה. כל מי שנכנס אלי הביתה אני מספר לו על העמותה שיובל הקים. כל הכפר שלי יודע ומכיר את העמותה".

בעזרת העמותה ובתרומה כספית גדולה שניתנה על ידי אלמוני שביקש להישאר בעילום שם, נרכש לפני כחצי שנה כסא גלגלים ממונע עבור מארי. הילדה הקטנה שמחה בו מאד. עכשיו תוכל להתנהל באופן עצמאי בסביבה הקרובה שלה. תוכל להגיע לבית הספר באופן עצמאי. לעבור בבית מחדר לחדר בכחות עצמה, להגיע לבית הספר מבלי שאחותה בת ה-11 תדחוף את כסא הגלגלים, תוכל להתנייע בשכונת מגוריה. אלא שהיה צורך להתאים את הכסא, שבמקור היה מיועד לאדם בוגר, לגודלה של מארי. הכסא הועבר לתקופה קצרה לשיפוץ. בלילה האחרון, לפני שהוחזר לידיהם נפרץ המחסן בו אוחסן והוא נגנב (כנראה לצורך פירוק ומכירת חלקי הברזל). "המשטרה מחפשת" עונה אמג'ד לשאלתי אם יש סיכוי שימצאו אותו, ואני, מה אני יכול להבטיח לה? מצד אחד אני לא רוצה לשקר לה, מצד שני היא כל כך רצתה את הכסא ושמחה בו, כל כך הרבה תקוות תלתה בו..."

בפעם האחרונה בה הגעתי אל המחסום על מנת להסיע את מארי ואמג'ד הופתעתי לגלות בנקודת המפגש, ליד מארי ואמג'ד גם ילד בן 5. לבושו מצוחצח, והוא חייכני ומלא אנרגיה, אדם, האח הצעיר של מארי. "מה הוא עושה כאן?" שאלתי את אמג'ד. "הוא מתלווה אלי. אני רוצה שהוא ילמד מה ואיך צריך לעשות. ביום מן הימים הוא יצטרך להחליף אותי."

המונית הצהובה שלהם הגיעה. אמג'ד אורז בפעם המי יודע כמה להיום, את כסא הגלגלים, מסיר ממנו את הכריות, מקפל את ההליכון, ומכניס הכל לתא המטען. אח"כ הוא ממחר אל מארי ונושא אותה על כפיו אל המושב האחורי במונית, הוא ניגש אלי, מושיט את ידו ללחיצת יד ואומר: "באמת תודה! תודה שאתם עוזרים לי לטפל ולגדל את מארי."

על הכביש המתפתל בין כרמי הזיתים של הרי השומרון, בדרך הביתה, לכרכור, התנגן ברדיו (במקרה או שלא במקרה...) שירו של ג'ון לנון, "IMAGINE". בתרגום של דן אלמגור, אומרות המילים: דמיין אדם בלי פחד / חופשי מדאגות / ואנשים ביחד / זורמים ללא גבולות / פשוט חיים בנחת / עם אותן המשאלות.